

ECO-TEAM
ENVIRONMENTAL PROTECTION

VODIČ ZA UČEŠĆE U PROCESIMA DONOŠENJA ODLUKA U ODNOSU NA PROJEKTE PPOV

Ovaj projekat finansira
Evropska unija

Centar za građansko obrazovanje
Centre for Civic Education

**FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG**

CZIP

Naziv publikacije:

VODIČ ZA UČEŠĆE U PROCESIMA DONOŠENJA ODLUKA
U ODNOSU NA PROJEKTE PPOV

Izdavač:

NVO Eko-tim

Tel: +382 67 648 263

E-mail: ekotimpg@gmail.com

Autor:

Filip Lopičić

Prelom, dizajn i štampa:

ŠTAMPARIJA LAPIS

Tiraž:

45 komada

Podgorica, septembar 2021

Ovaj vodič je kreiran kroz projekat Organizacije civilnog društva kao efikasni akteri u procesu donošenja odluka koji realizuje NVO Eko-tim. Podržan je od Centra za građansko obrazovanje (CGO) u okviru programa OCD u Crnoj Gori - od osnovnih usluga do oblikovanja politika -M'BASE, koji se finansira iz sredstava Evropske unije.

*Sadržaj ove brošure je isključiva odgovornost NVO Eko-tim
i ni na koji način ne odražava stavove CGO-a ili Evropske unije*

VODIČ ZA UČEŠĆE U PROCESIMA DONOŠENJA ODLUKA U ODNOSU NA PROJEKTE PPOV

Projekti izgradnje postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda (PPOV) i prateće infrastrukture za upravljanje komunalnim otpadnim vodama su među najvažnijim projektima iz oblasti zaštite životne sredine u svakoj jedinici lokalne samouprave u Crnoj Gori. Realizacijom ovih projekata se štite površinske i podzemne vode i zemljište od zagađenja izazvanog neregulisanim ispuštanjem netretiranih otpadnih voda u prirodu. Adekvatno upravljanje komunalnim otpadnim vodama je takođe jedan od prioriteta definisanih poglavljem 27. Životna sredina i klimatske promjene, koje je jedno od najkompleksnijih poglavlja u okviru pretpripravnih pregovora za ulazak u Evropsku Uniju. Stoga je naročito važno da se ukupna javnost blagovremeno informiše i uključi u realizaciju projekata PPOV, kako bi doprinijela njihovoj realizaciji i na kredibilan i stručan način uticala na donosiocje odluka.

Cilj ovog Vodiča je da unaprijedi znanje i kapacitete organizacija civilnog društva (OCD), medija i zainteresovane javnosti kada je u pitanju način uključivanja u procese donošenja odluka u vezi sa projektima izgradnje PPOV i prateće infrastrukture u Crnoj Gori. To će se postići na način što će u nastavku biti definisani koraci i faze u okviru implementacije projekata izgradnje PPOV-a tokom kojih se OCD, mediji i zainteresovana javnost mogu uključiti u procese donošenja odluka.

Kako bi se projekat izgradnje PPOV realizovao potrebno je sprovesti niz međusobno povezanih aktivnosti i procedura u skladu sa relevantnim zakonima i propisima u Crnoj Gori. Ključne aktivnosti tokom realizacije jednog projekta PPOV u principu obuhvataju sljedeće:

- definisanje i potvrđivanje lokacije za izgradnju kroz izradu i usvajanje prostorno-planske dokumentacije za oblast u kojoj se planira izgradnja PPOV;
- rješavanje imovinsko-pravnih odnosa;
- izrada studija izvodljivosti i prihvatljivosti projekta;
- obezbjeđivanje sredstava za finansiranje;
- izrada projektne dokumentacije (Idejno rješenje, Idejni projekat, Glavni projekat);
- sprovođenje postupka procjene uticaja projekta na životnu sredinu;
- sprovođenje tenderskih postupaka za izbor izvođača radova i nadzora nad izvođenjem radova;
- izvođenje radova.

Tokom realizacije projektnih aktivnosti uključene su različite institucije na državnom i lokalnom nivou, od nadležnog ministarstva (Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma), drugih državnih organa (npr. Agencija za zaštitu prirode i životne sredine), preko lokalnih samouprava kao nosilaca projekta, jedinice za implementaciju projekta, projektanta, revidenta projektne dokumentacije, izvođača radova, nadzora nad izvođenjem radova, itd.

Aktivnosti tokom kojih bi OCD, mediji i zainteresovana javnost trebali da uzmu obavezno učešće tokom realizacije projekata PPOV su:

1. definisanje i utvrđivanje lokacije za izgradnju kroz izradu i usvajanje prostorno-planske dokumentacije za oblast u kojoj se planira izgradnja PPOV, što je praćeno i sprovođenjem strateške procjene uticaja na životnu sredinu navedene prostorno-planske dokumentacije;
2. sprovođenje postupka procjene uticaja projekta na životnu sredinu.

Obje aktivnosti podrazumijevaju obavezu organizovanja javne rasprave od strane nadležnog organa tokom koje zainteresovane strane imaju priliku da daju predloge, sugestije i komentare na nacрте pripremljenih dokumenata. Relevantni zakoni u vezi sa navedenim su Zakon o planiranju prostora i izgradnji objekata („Sl. list Crne Gore“ br. 64/17, 44/18, 63/18, 11/19, 82/20), Zakon o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu („Sl. list Crne Gore“ br. 80/05, 73/10, 40/11, 59/11, 52/16) i Zakon o procjeni uticaja na životnu sredinu („Sl. list Crne Gore“ br. 75/18).

1. Kad je u pitanju izrada i usvajanje prostorno-planske dokumentacije, za organizovanje javne rasprave nadležno je Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma. Ministarstvo je dužno da nakon izrade koncepta planskog dokumenta organizuje upoznavanje zainteresovane javnosti sa ciljevima i svrhom izrade planskog dokumenta, mogućim planskim rešenjima i efektima planiranja. Obavještenje o prethodnom učešću javnosti Ministarstvo objavljuje na internet stranici (<https://www.gov.me/mepg>) i u jednom dnevnom štampanom mediju. Način organizacije prethodnog učešća javnosti određuje Ministarstvo, s tim što učešće javnosti ne može trajati kraće od 30 dana, nakon čega se sačinjava izvještaj o primljenim mišljenjima i predlozima koji se objavljuje na internet stranici Ministarstva. Nakon izrade i utvrđivanja nacрта planskog dokumenta isti se u roku od 7 dana stavlja na javnu raspravu. Javna rasprava se oglašava u jednom dnevnom štampanom mediju i na internet stranici Ministarstva i traje najmanje 30 radnih dana od dana oglašavanja. Javna rasprava se sprovodi organizovanjem okruglih stolova, tribina, prezentacija i dostavljanjem predloga, sugestija i komentara.

Nadležno Ministarstvo je dužno da u roku od 30 dana od završetka javne rasprave sačini izvještaj o javnoj raspravi i objavi ga na svojoj internet stranici. Ukoliko se nakon sprovedene javne rasprave planski dokument bitno razlikuje od nacrtu planskog dokumenta koji je razmatran na javnoj raspravi, sprovodi se ponovna javna rasprava. Bitnu razliku utvrđuje Ministarstvo u izvještaju o javnoj raspravi. Na osnovu izvještaja o javnoj raspravi, Ministarstvo priprema predlog planskog dokumenta. U slučaju izmjena i dopuna ranije usvojenog planskog dokumenta, javna rasprava traje najmanje 15 radnih dana od dana oglašavanja.

Paralelno sa izradom prostorno-planske dokumentacije vrši se i strateška procjenauticaja na životnu sredinu, s ciljem utvrđivanja mogućeg uticaja na životnu sredinu i obezbjeđenja pune otvorenosti postupka pripreme, donošenja i usvajanja dokumenta. U principu, organ nadležan za pripremu odgovarajućeg prostorno-planskog dokumenta obavještava (zainteresovanu) javnost o načinu i rokovima uvida u sadržinu izvještaja o strateškoj procjeni, dostavljanju mišljenja, kao i vremenu i mjestu održavanja javne rasprave, koju je dužan da sprovede, i o istoj sačini odgovarajući izvještaj. Javna rasprava o strateškoj procjeni uticaja na životnu sredinu se u praksi održava istovremeno sa javnom raspravom o prostorno-planskoj dokumentaciji na koju se odnosi.

2. U slučaju sprovođenja postupka procjene uticaja projekta PPOV na životnu sredinu nadležni organ je Agencija za zaštitu prirode i životne sredine, odnosno sekretarijati za životnu sredinu na lokalnom nivou. Za projekte izgradnje PPOV obavezna je priprema Elaborata procjene uticaja na životnu sredinu. Nakon što nosilac projekta (jedinica lokalne samouprave) podnese zahtjev za davanje saglasnosti na pripremljeni Elaborat procjene uticaja na životnu sredinu, nadležni organ je dužan da u roku od 5 radnih dana od dana prijema zahtjeva organizuje javnu raspravu i obavijesti zainteresovane organe i organizacije i zainteresovanu javnost o načinu, roku i mjestu javnog uvida, načinu dostavljanja primjedbi i mišljenja, kao i o vremenu i mjestu održavanja javne tribine o Elaboratu. Elaborat za koji je organizovana javna rasprava objavljuje se na internet stranici nadležnog organa i portalu e-Uprave (<https://www.eu-prava.me/>), danom početka javne rasprave. Javna rasprava traje najmanje 30 dana od dana obavještavanja. Obavještavanje javnosti vrši se putem štampanog medija koji izlazi na području koje će biti zahvaćeno uticajem planiranog projekta i putem elektronskih medija, odnosno objavljivanjem na internet stranici nadležnog organa. Treba takođe istaći da je nadležni organ dužan da na zahtjev zainteresovane javnosti u pisanoj ili elektronskoj formi omogući uvid u dokumentaciju o sprovedenom postupku procjene uticaja u roku od 15 dana od prijema zahtjeva.

Aktivno učešće OCD i zainteresovane javnosti tokom pobrojanih aktivnosti i adekvatno izvještavanje medija o projektima izgradnje PPOV povećava odgovornost i transparentnost u procesu donošenja odluka i doprinosi podizanju svijesti javnosti o važnosti zaštite životne sredine. Zbog toga njihovo učešće treba ohrabrivati i omogućiti im dostupnost svih relevantnih informacija o projektu od samog početka realizacije, čime se doprinosi razvoju participativne demokratije i postizanju evropskih standarda.

